Jantar

ORGAN INSTYTUTU BAŁTYCKIEGO

PRZEGLĄD KWARTALNY ZAGADNIEŃ NAUKOWYCH POMORSKICH I BAŁTYCKICH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM HISTORII, GEOGRAFII I EKONOMII REGIONU BAŁTYCKIEGO

ROK I — 1937

NAKŁADEM INSTYTUTU BAŁTYCKIEGO W GDYNI

SKŁAD GŁÓWNY: KASA IM. MIANOWSKIEGO — INSTYTUT POPIERANIA NAUKI
WARSZAWA, PAŁAC STASZICA

Jantar

ORGAN INSTYTUTU BAŁTYCKIEGO
PRZEGLĄD KWARTALNY ZAGADNIEŃ NAUKOWYCH POMORSKICH I BAŁTYCKICH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM HISTORII, GEOGRAFII I EKONOMII REGIONU BAŁTYCKIEGO

ROK I GDYNIA 1937

OD REDAKCJI

Od maja 1935 r. wydaje Instytut Bałtycki czasopismo angielskie *Baltic Countries* (obecnie *Baltic and Scandinavian Countries)*, którego zadaniem jest informowanie naukowych sfer zagranicznych o sprawach bałtyckich z punktu widzenia polskiego, ze specjalnym uwzględnieniem historii, geografii i spraw gospodarczych. To samo zadanie w stosunku do opinii polskiej spełnia wychodzący od marca 1937 r. kwartalnik *Jantar*.

Nie było bowiem dotąd w Polsce pisma, które by zajmowało się specjalnie sprawami regionu bałtyckiego, tj. krajów nie tylko położonych nad Bałtykiem, lecz i całkowicie zorientowanych ku temu morzu. Zaliczymy do nich, prócz krajów w ścisłym znaczeniu bałtyckich, tj. Estonii, Łotwy i Litwy, również Polskę oraz trzy kraje tzw. skandynawskie — Danię, Szwecję i Finlandię. Natomiast Norwegię, Niemcy i Rosję, jako kraje zorientowane głównie ku innym morzom, uwzględnia się w tym zespole jedynie przez kontakty utrzymywane z krajami ściślejszego regionu bałtyckiego. Wyjątkiem z tej reguły mogą być jedynie dwie prowincje Niemiec — Pomerania i Prusy Wschodnie, ciążące wybitnie ku Bałtykowi.

Zakreśliwszy sobie takie ramy terytorialne działania, nowe pismo Instytutu Bałtyckiego w Gdyni, kwartalnik *Jantar*, pragnie zapełnić pewną lukę w naszym czasopiśmiennictwie. Lukę tym dotkliwszą, że kraje bałtyckie, tak mało u nas znane, są już terenem naszej ekspansji gospodarczej i ze swej strony dostarczają nam swych towarów w rosnącej mierze. Za tym idzie wymiana wartości kulturalnych i coraz to ściślejsze zbliżenie wzajemne.

Temu zbliżeniu chce służyć *Jantar* w sensie informowania opinii polskiej o sprawach bałtycko-skandynawskich z zakresu historii, geografii i ekonomii. Informacje *Jantaru* są źródłowe, jako że pismo liczy w gronie swych współpracowników szereg wybitnych uczonych polskich i zagranicznych. Poza tym, wziąwszy pod uwagę dużą liczebność emigracji bałtycko-skandynawskiej w Ameryce Północnej — liczbę wychodźców wraz z ich bezpośrednimi potomkami ocenia się na 15 milionów — *Jantar* korzysta również ze współpracy uczonych ze świata anglosaskiego, związanego licznymi węzłami z regionem bałtyckim.

Na tym tle uwypukla się tym bardziej wyraziście rola naszej prowincji nadmorskiej w stosunkach Polski z krajami bałtyckimi i zamorskimi. Świadomość wagi naszego dostępu do morza, konieczności utrwalenia naszej pozycji morskiej tak, by przetrwała wszelkie burze dziejowe, przenika wszystkie poczynania *Jantaru*, który tym samym staje się — na odcinku sobie powierzonym — wyrazicielem polskiej racji stanu.

Warunki prenumeraty

Cena pojedynczego numeru zł 3.— Prenumerata roczna (za 4 numery kolejne) zł 10.— Członkowie i współpracownicy Instytutu Bałtyckiego płacą za numer zł 2.—, rocznie zł 6.—

Adres Redakcji i Administracji: Gdynia, ul. Świętojańska 23, Instytut Bałtycki

Czcionkami Drukarni „Dziennika Poznańskiego“ Sp. Akc. — Poznań, ul. Pocztowa 9

Jantar

SPIS RZECZY — ROK I. 1937

ARCHEOLOGIA I HISTORIA

Artykuły

Recenzje

ANTROPOLOGIA, ETNOGRAFIA I FILOLOGIA

Artykuły

Recenzje

GEOGRAFIA I DEMOGRAFIA

Artykuły

Recenzje

EKONOMIA I SOCJOLOGIA

Artykuły

Recenzje

PRAWO I POLITYKA

Artykuły

Recenzje

STOSUNKI KULTURALNE, LITERATURA, SZTUKA

Artykuły

Recenzje

VARIA

Recenzje

WSPÓŁPRACOWNICY „JANTARU"

ROK I — 1937

Almhult Artur, dr fil. (Lund), współredaktor *Nordisk Familjebok.*

Anthoni Eric, dr fil. (Helsinki) docent historii Uniw. w Helsinkach, redaktor *Historisk Tidskrift for Finland.*

Bierowski Tadeusz, dr praw (Lwów), sekretarz Polskiego Stow. Prawa Morskiego w Warszawie, syndyk Związku Armatorów Polskich w Gdyni.

Bierzanek Remigiusz, mgr praw (Warszawa), współpracownik Inst. Badań Spraw Narodowościowych w Warszawie.

Boasson J. J., dr praw i nauk politycznych (Lejda), sekretarz Rady Miejskiej w Hadze.

Boswell Bruce Alexander, prof. historii Rosji Uniw. w Liverpoolu.

Böhm Franciszek, dr fil. (Poznań), wykładowca literatury skandynawskiej Uniw. Poznańskiego, członek *Svenska Litteratursällskapet* oraz *Lärdomshistoriska Samfundet.*

Brückner Aleksander, dr fil. (Wiedeń), prof. slawistyki Uniw. w Berlinie, członek wszystkich słowiańskich akademii nauk, dr hon. c. uniwersytetów w Poznaniu i Wilnie.

Buxell Helena, absolwentka Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

Buczek Karol, dr fil. (Kraków), docent Uniw. Jagiellońskiego, kustosz Muzeum ks. Czartoryskich w Krakowie, czł. Komisji Atlasu Historycznego Polski Polskiej Akademii Umiejętności.

Charliat P. J., prof. *Liceo Italiano di Parigi*, czł. *Académie de Marine* w Paryżu, czł. *Comité des Travaux Historiques du Ministère de l'Education Nationale* w Paryżu.

Cleef Eugene van, dr fil. (Worcester, Massachusetts), prof. geografii Uniw. Stanu Ohio, Columbus.

Eneborg Helmer, absolwent Uniw. w Sztokholmie i Uppsali, kierownik Sekcji Żeglugowej Departamentu Statystycznego Min. Handlu, sekretarz Związku Portów Szwedzkich.

Fischer Adam, dr fil. (Lwów), prof. etnologii Uniw. Jana Kazimierza, czł. Komisji Etnograficznej Pol. Akademii Umiejętności, czł. Instytutu Słowiańskiego w Pradze.

Gazeł Antoni, dr ekonomii (Poznań), współpracownik Głównego Urzędu Statystycznego.

Giordano Antonio, korespondent *Scandinavian Shipping Gazette* w Kopenhadze, *Journal of Commerce* w Nowym Jorku, współpracownik *Rivista di Politica Economica* w Rzymie i *Economia Nazionale* w Mediolanie.

Goldmann Stefan, dr nauk politycznych (Poznań), czł. Tow. Przyjaciół Nauk w Gdańsku.

Grohmann Waldemar, dr praw (Moskwa), radca ministerialny w Tallinnie.

Handelsman Marceli, dr fil., prof. historii Uniw. J. Piłsudskiego, czł. Pol. Akad. Umiejętności, czł. Tow. Nauk. Warszawskiego.

Heckscher Eli F., dr fil. (Uppsala), prof. ekonomii Uniw. w Sztokholmie, kierownik Instytutu Historii Gospodarczej Uniw. w Sztokholmie.

Holmberg Arne, dr fil. (Uppsala), kierownik biblioteki Królewskiej Szwedzkiej Akademii Nauk w Sztokholmie, sekretarz generalny Szwedzkiego Tow. Humanistycznego.

Jakimowicz Roman, dr fil. (Kraków), dyrektor Państw. Muzeum Archeologicznego, redaktor *Wiadomości Archeologicznych*, członek Polskiej Akademii Umiejętności.

Jenšs Georg, absolwent ekonomii (Hamburg), archiwariusz w Łotewskim Archiwum Państwowym w Rydze, współredaktor *Latviešu Konversacijas Vardnica* i *Izglitibas Ministrijas Menešraksts.*

Jesionowski Alfred, prof. gimn., publicysta.

Jessen Jörgen, asystent Sekcji Prehistorycznej Muzeum Narodowego w Kopenhadze.

Kaasik Nikolas, dr praw (Tartu), docent prawa międzynarodowego Uniw. w Tartu.

Koczy Leon, dr fil (Poznań), docent historii Uniw. Poznańskiego.

Konopczyński Władysław, dr fil. (Kraków), prof. historii Uniw. Jagiellońskiego, czł. Polskiej Akad. Umiejętności, czł. *Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien*, redaktor *Polskiego Słownika Biograficznego.*

Korolkiewicz Józef, absolwent Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie, referent Dep. Morskiego Min. Przemysłu i Handlu.

Koselnik Bolesław, mgr praw (Poznań), kierownik Oddziału Ekonomicznego Urzędu Morskiego w Gdyni, czł. Morskiego Kolegium Ekonomistów w Gdyni.

Krajewska Janina, dr fil. (Poznań), kustosz Muzeum Miejskiego w Gdyni.

Kryczyński Stanisław, mgr fil. (Warszawa).

Küntzel Hans, dr fil. (Lund), radca biblioteczny Min. Oświaty w Sztokholmie.

Leitgober Bolesław, absolwent ekonomii, korespondent prasowy w Berlinie i Londynie.

Loorits Oskar, dyrektor Estońskiego Archiwum Etnograficznego w Tartu.

Makowski Julian, dr fil., prof. prawa w Szkole Głównej Handlowej i w Szkole Nauk Politycznych w Warszawie.

Małowist Marian, dr fil. (Warszawa).

Merits August, wiceminister gospodarki narodowej, kierownik Sekcji Ekonomicznej Instytutu Badań Gospodarczych, członek zarządu Estońskiej Izby Przemysłowo-Handlowej, prezes Polsko-Estońskiej Izby Handlowej, konsul honorowy Polski w Tallinnie.

Meyendorff Alexander, dr hon. c. (Durham), wykładowca ekonomii na Uniw. w Londynie.

Mocarski Zygmunt, dyrektor Biblioteki im. Kopernika w Toruniu, sekretarz Tow. Nauk. w Toruniu.

Montfort Henri de, dr praw (Paryż), prof. *Ecole des Hautes Etudes Internationales, Collège Libre des Sciences*, wykładowca Uniw. w Paryżu, sekretarz generalny *Institut de France.*

Nörlund Poul, dr fil. (Kopenhaga), kustosz działu zabytków średniowiecznych Duńskiego Muzeum Narodowego w Kopenhadze, czł. Królewskiej Akademii Nauk w Kopenhadze i Królewskiej Akademii Nauk Historycznych w Sztokholmie.

Okiński Władysław, dr fil. (Poznań), wykładowca socjologii Uniw. Poznańskiego i Państw. Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie.

Pelczar Marian, dr fil. (Kraków), prof. Szkoły Handlowej w Gdańsku, sekretarz generalny Tow. Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku.

Piątkowski Zygfryd Maciej, mgr praw (Warszawa), major Wojsk Lotniczych, referent Dep. Lotnictwa Cywilnego Min. Komunikacji.

Piwarski Kazimierz, dr fil. (Kraków), docent historii Uniw. Jagiellońskiego.

Reddaway William F., dr hon. c. (Tartu), prof. *King's College* w Cambridge, wiceprezes *Cambridge Slavonic Society.*

Redlich Marcellus, dr praw i fil., b. prof. historii i prawa w *Foreign Service College*, czł. *American Society of International Law* i *International Law Association.*

Richter Herman, dr fil. (Lund), docent geografii Uniw. w Lund, kustosz biblioteki Uniw. w Lund.

Rose J. Holland, prof. *Christ's College* w Cambridge, czł. *British Academy*, współredaktor *Cambridge History of the British Empire.*

Rose William John, M. A. (Oxford), dr fil. (Kraków), wykładowca języka polskiego w Instytucie Nauk Słowiańskich Uniw. w Londynie, członek-założyciel *Royal Institute of International Affairs* w Londynie.

Rouček Joseph S., wykładowca socjologii na Uniw. w Nowym Jorku.

Sawicki Stanisław, dr fil. docent filologii germańskiej i skandynawskiej Uniw. J. Piłsudskiego.

Schück Adolf, dr fil. (Sztokholm), bibliotekarz Królewskiej Szwedzkiej Akademii Literatury, Historii i Starożytności, sekretarz Szwedzkiego Komitetu Bałtyckiej Współpracy Kulturalnej.

Seraphim Peter Heinz, dr ekonomii politycznej (Wrocław), docent ekonomii Uniw. w Królewcu, kierownik działu polskiego *Institut für Osteuropäische Wirtschaft* w Królewcu.

Skade Hans Nils, absolwent nauk politycznych (Kopenhaga), pracownik Dep. Statystycznego w Kopenhadze, redaktor *Dansk Industrieberetning.*

Smoleński Jerzy, dr fil. (Kraków), prof. geografii i kierownik Instytutu Geograficznego Uniw. Jagiellońskiego, czł. Polskiego Komitetu Międzynarodowej Unii Geograficznej, czł. Polskiej Akad. Umiejętności.

Staszewski Janusz, dr fil. (Poznań), czł. zarządu Tow. Miłośników Historii w Poznaniu, sekretarz redakcji *Roczników Historycznych.*

Stjernquist Henry, sekretarz Departamentu Statystycznego w Kopenhadze.

Suviranta Bruno, dr fil. (Helsinki), wykładowca ekonomii na Uniw. w Helsinkach, pracownik Wydziału Ekonomicznego Banku Finlandii.

Švabe Arveds, prof. historii Uniw. w Rydze, redaktor *Latviešu Konversacijas Vardnica.*

Szyszkowski Stefan, dr praw, (Warszawa), radca Dep. Morskiego Min. Przemysłu i Handlu.

Tymieniecki Kazimierz, dr fil. (Kraków), prof. historii Uniw. Poznańskiego, czł. Polskiej Akad. Umiejętności, Polskiego Tow. Historycznego, Tow. Naukowych w Warszawie i we Lwowie.

Tyrowicz Marian, dr fil., sekretarz Sekcji Dydakt. Pol. Tow. Historycznego.

Wereszycki Henryk, dr fil., wicedyrektor Instytutu Badań Najnowszej Historii Polski im. J. Piłsudskiego w Warszawie.

Wilder Jan Antoni, dr fil. (Warszawa).

Wrzosek Antoni, dr fil. (Kraków), zast. dyrektora Instytutu Śląskiego w Katowicach.

Zagórski Józef, mgr ekonomii (Warszawa), współpracownik Instytutu Badań Koniunktur Gospodarczych i Cen.

Zajączkowski Stanisław, dr fil. (Lwów), prof. Uniw. Stefana Batorego, czł. Tow. Naukowego Lwowskiego, czł. Komisji Historycznej Polskiej Akad. Umiejętności.

Zieliński Tadeusz, dr fil., prof. filologii klasycznej Uniw. J. Piłsudskiego, czł. zwycz. Polskiej Akad. Umiejętności, czł. Tow. Nauk. Warsz., Polskiej Akad. Literatury.

INSTYTUT BAŁTYCKI

CELE I ORGANIZACJA INSTYTUTU

Instytut Bałtycki ma za cel naukowe badanie zagadnień pomorskich i bałtyckich z uwzględnieniem potrzeb polskiej racji stanu.

Instytut realizuje swoje zadania przez:

1. Gromadzenie i utrzymywanie w ewidencji materiałów naukowych, odnoszących się do Pomorza i krajów regionu bałtyckiego.
2. Wydawanie z tego zakresu dzieł i rozpraw naukowych.
3. Informowanie o wynikach badań zainteresowanych czynników rządowych, naukowych, gospodarczych i społecznych.
4. Organizowanie i utrzymywanie pracowni, bibliotek i zbiorów, popierających działalność naukową w zakresie zagadnień pomorskich i bałtyckich.
5. Urządzanie zjazdów, odczytów, wykładów, kursów i zebrań dyskusyjnych.

Organizacja Instytutu Bałtyckiego przedstawia się w następujący sposób:

A. Naczelną władzą Instytutu Bałtyckiego jest Walne Zgromadzenie członków Instytutu Bałtyckiego, które zgodnie z §§ 21, 22 i 23 Statutu działa jako władza zwierzchnia i m. in. wybiera Kuratorium, Zarząd oraz Komisję Rewizyjną, zatwierdza roczne zamknięcia rachunkowe i przyjmuje preliminarz budżetowy, uchwalony przez Kuratorium.

B. Kuratorium na podstawie § 27 Statutu powołuje Dyrektora oraz czuwa nad całokształtem działalności Zarządu.

C. Zarząd, jako naczelny organ wykonawczy Stowarzyszenia, załatwia wszystkie sprawy administracyjne i finansowe.

D. Dyrektor (powołany przez Kuratorium i będący członkiem Zarządu) kieruje, zgodnie z § 34 Statutu, stroną naukową i administracyjną całego Instytutu.

E. Komisje fachowe, w których ogniskuje się praca naukowa, powoływane są na podstawie § 12 Statutu.

WYDAWNICTWA INSTYTUTU BAŁTYCKIEGO

Organem naukowym Instytutu jest *Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego*, wydawany w 5 seriach. Obok tego podjęto ostatnio wydawanie odrębnej serii *Prac Kartograficzno - Statystycznych*. Poza tym Instytut wydaje w trzech językach — polskim, angielskim i francuskim — *Biblioteczkę Bałtycką* o charakterze popularno - naukowym. Instytut wydaje dwa czasopisma: w języku polskim kwartalnik *Jantar* oraz w języku angielskim kwartalnik *Baltic and Scandinavian Countries*.

PAMIĘTNIK INSTYTUTU BAŁTYCKIEGO

Seria *Dominium Maris* — obejmuje publikacje oświetlające zagadnienie dostępu do morza, jako problem gospodarczy Polski Odrodzonej.

Seria *Balticum* — obejmuje prace naukowe, dotyczące stosunków fizjograficznych, etnicznych i historycznych na pobrzeżu bałtyckim, ze szczególnym uwzględnieniem polskiego Pomorza i Prus Wschodnich.

Seria *Zjazdy Pomorzoznawcze* — obejmuje referaty zgłaszane na Naukowe Zjazdy Pomorzoznawcze, protokóły tych zjazdów oraz przeglądy dorobku naukowego w dziedzinie zagadnień pomorskich i bałtyckich.

Seria *Monografie miast i wsi pomorskich.*

Seria *Sprawozdania.*

Seria *Dominium Maris*

WOJCIECH STOPCZYK, Handel międzynarodowy na Bałtyku, Toruń, 1928, str. 192, VIII, 71 tablic, 6 wykresów. Cena 6 zł.

Obrona Pomorza. Praca zbiorowa pod redakcją J. Borowika, Toruń, 1936, str. 237, XV, 42 tablice, 14 map, schematów i wykresów. Cena 10 zł.

A. SIEBENEICHEN i H. STRASBURGER, Spór o Gdynię, Toruń, 1931, str. 180, VIII, 43 tablice. Cena 7,50 zł.

KAZIMIERZ ŚWIĄTECKI, Rozwój portu gdańskiego, Toruń, 1932, str. 309, XIV, 148 tablic, 5 map, 8 wykresów. Cena 10 zł.

JULIUSZ PIASECKI, Tranzyt niemiecki przez Polskę, Toruń, 1935, str. 188, X, 2 tablice, 4 szkice. Cena 5 zł.

Światopogląd morski. Praca zbiorowa pod redakcją J. Borowika, Toruń, 1934, str. 390, XVI, 35 tablic, 13 map, 11 wykresów, 6 rycin. Cena 10 zł.

Aparat techniczno - handlowy miasta portowego. Praca zbiorowa pod redakcją J. Borowika, B. Nagórskiego i T. Seiferta. Cz. I — Organizacja portów morskich, Toruń, 1934, str. 150, VI, 2 mapki. Cena 7,50 zł.

ANDRZEJ JAŁOWIECKI, Konkurencja węglowa polsko - brytyjska na rynkach skandynawskich, Toruń, 1935, str. 191, X, 50 tablic. Cena 6 zł.

FELIKS HILCHEN, Transport morski a międzynarodowe porozumienie w żegludze, Toruń, 1934, str. 104, X, 11 tablic. Cena 5 zł.

BOLESŁAW LEITGEBER, Port kopenhaski, Toruń, 1935, str. 265, X, 7 map, 28 tablic. Cena 10 zł.

KAZIMIERZ LEPSZY i STANISŁAW NOWOGRODZKI, Wypisy morskie (w przygotowaniu).

Seria *Balticum*

Polskie Pomorze. Tom I. Ziemia i ludzie. Praca zbiorowa pod redakcją J. Borowika. Toruń, 1929, str. 326, X, 118 rycin, 17 map i wykresów. Cena 12,50 zł.

Polskie Pomorze. Tom. II. Przeszłość i kultura. Praca zbiorowa pod redakcją J. Borowika. Toruń, 1931, str. 224, X, 55 rycin. Cena 7,50 zł.

Przeciw propagandzie korytarzowej. Praca zbiorowa pod redakcją J. Borowika. Toruń, 1930, str. 163, VII. Cena 5 zł.

X. BOLESŁAW MAKOWSKI, Sztuka na Pomorzu, Toruń, 1932, str. 250, XIV, 78 rycin, 20 tablic. Cena 10 zł, w oprawie 12 zł.

WACŁAW SOBIESKI, Der Kampf um die Ostsee, Lipsk, 1933, str. 269, VI. Cena 10 zł.

X. WŁADYSŁAW ŁĘGA, Ziemia malborska, Toruń, 1933, str. 256, XVIII, 180 rycin, 10 mapek. Cena 12 zł.

BOŻENA STELMACHOWSKA, Rok obrzędowy na Pomorzu, Toruń, 1933, str. 271, XI. Cena 10 zł.

F. LORENTZ, A. FISCHER, T. LEHR - SPŁAWIŃSKI, Kaszubi. Kultura ludowa i język. Toruń, 1934, str. 306, XVIII, 38 rycin, 1 mapka. Cena 12 zł.

ŁUCJAN KAMIEŃSKI, Pieśni ludu pomorskiego. I. Pieśni z Kaszub południowych. Toruń, 1936, str. 351, XII, 285 tekstów nutowych, 1 mapka, 1 rycina. Cena 15 zł.

Polskie Pomorze. Tom III. Stosunki rolnicze na Pomorzu (w druku).

A. MUENNICH i J. A. WILDER, Stosunki gospodarcze Prus Wschodnich (w druku).

Dzieje Prus Wschodnich. Tom I. Prusy Krzyżackie (w druku).

Polskie Pomorze. Tom IV. Stosunki komunikacyjne na Pomorzu (w druku).

Seria *Zjazdy Pomorzoznawcze*

Problem narodowościowy na Pomorzu, Toruń, 1931, str. 130, 1 mapka, 1 wykres. Cena 5 zł.

Stan posiadania ziemi na Pomorzu. I. Zagadnienia historyczne i prawne. Toruń, 1933, str. 244. Cena 10 zł.

Osadnictwo polskie na Pomorzu, Toruń, 1934, str. 216, 7 mapek, 7 wykresów, 19 tablic. Cena 10 zł.

Stan posiadania ziemi na Pomorzu. II. Zagadnienia geograficzne i gospodarcze. Toruń, 1935, str. 254, 12 mapek, 1 mapa w kolorach. Cena 10 zł.

PRACE KARTOGRAFICZNO - STATYSTYCZNE

Stosunki narodowościowe w rolnictwie pomorskim, opracowali A. Wrzosek i St. Zwierz, Gdynia — Toruń, 1937, str. 21, 20 tablic, 17 mapek, 1 wykres. Cena 2,50 zł.

Żywioł obcy w życiu gospodarczym Pomorza, opracowali A. Wrzosek i St. Zwierz, Gdynia — Toruń, 1937, str. 34, 29 tablic, 27 mapek, 2 wykresy. Cena 2,50 zł.

GOSPODARCZE ARCHIWUM MORSKIE

Gospodarcze Archiwum Morskie zostało zorganizowane przez Instytut Bałtycki w połowie 1936 r. celem skupienia w sobie całej działalności naukowo-badawczej i informacyjnej Instytutu na odcinku morskim, która zwłaszcza w ostatnich czasach rozrosła się bardzo znacznie w stosunku do innych kierunków pracy Instytutu, domagając się dla siebie odrębnej do pewnego stopnia jednostki organizacyjnej z odpowiednim personelem naukowym.

Głównym zadaniem Gospodarczego Archiwum Morskiego jest gromadzenie prac naukowych oraz wszelkich dokumentów ściśle informacyjnych z dziedziny zagadnień portowych, żeglugi morskiej oraz handlu zagranicznego, przede wszystkim w odniesieniu do krajów położonych nad Bałtykiem, udostępnianie tych zbiorów sferom gospodarczym, czynnikom urzędowym oraz osobom prywatnym, interesującym się zagadnieniami morskimi, utrzymywanie kontaktu z krajowymi i zagranicznymi instytucjami o charakterze gospodarczym i naukowym (jak np. Izby Rolniczo - Handlowe, Towarzystwa Naukowe, zarządy portów itp.), wreszcie praca naukowo-wydawnicza.

Działalność Gospodarczego Archiwum Morskiego idzie więc w myśl jego założeń organizacyjnych w trzech kierunkach: 1) informacyjnym, 2) archiwalnym i 3) naukowym.

I. W dziale pierwszym Gospodarcze Archiwum Morskie spełnia swoje zadanie przez:

a) księgozbiór informatorów obficie zaopatrzony w spisy branżowe, dyrektoria portowe, książki adresowe, telefoniczne itd., odnoszące się do wszystkich portów bałtyckich oraz ważniejszych europejskich i światowych; poza tym G. A. M. dysponuje biblioteką Instytutu Bałtyckiego (około 6 000 dzieł);

b) czytelnię czasopism gospodarczych, portowych, żeglugowych i geograficznych (w ogólnej ilości około 200 periodyków), przeważnie zagranicznych, oraz obfitej prasy codziennej;

c) kartoteki bibliografii artykułów gospodarczo i geograficzno - morskich oraz centralny katalog dzieł z tychże dziedzin, obejmujący wszystkie większe księgozbiory publiczne i prywatne w Gdyni;

d) dział statystyczny, w którym gromadzi materiały źródłowe, dotyczące obrotów portowych, żeglugi i handlu zagranicznego przede wszystkim poszczególnych krajów bałtycko - skandynawskich;

e) prasowy serwis informacyjny, przeznaczony dla obsługi firm prywatnych, instytucji oraz prasy i udzielany na żądanie indywidualnie za niewielką opłatą.

II. W dziale archiwalnym G. A. M. gromadzi podstawowe dokumenty, materiały i informacje techniczno-gospodarcze, dotyczące portów i żeglugi, np. wzory dokumentów żeglugowych, dane o handlowych zwyczajach portowych, opłatach portowych, płacach załóg, źródłowe dane historyczne i rozwoju poszczególnych portów itd.

III. Równocześnie prowadzi Gospodarcze Archiwum Morskie działalność naukowo - wydawniczą, znajdującą swój wyraz w serii *Prace Gospodarczego Archiwum Morskiego.*

PRACE GOSPODARCZEGO ARCHIWUM MORSKIEGO

W wyniku gromadzenia, porządkowania i analizowania materiałów informacyjnych, statystycznych, jak też archiwalnych — uzyskuje G. A. M. opracowania poszczególnych zagadnień morskich, których aktualność lub znaczenie wymagają szerszego udostępnienia. Obok tego G. A. M. inicjuje poszukiwania naukowe w zakresie gospodarstwa morskiego i zdobywa tą drogą nadający się do druku materiał w formie referatów, sprawozdań albo odczytów. Wreszcie przewidywana jest ewentualność powiązania z działalnością G. A. M. dotychczasowych wydawnictw zbiorowych Instytutu Bałtyckiego, ukazujących się dotąd w serii *„Dominium Maris" Pamiętnika Instytutu Bałtyckiego.* Wszystkie publikacje Instytutu płynące z tych źródeł będą się w przyszłości ukazywały w serii *Prace Gospodarczego Archiwum Morskiego.*

M. BRZOZOWSKI, Obroty towarowe niemieckich portów morskich ze szczególnym uwzględnieniem tranzytu Polski i innych krajów Europy środkowej, południowo - wschodniej i wschodniej, Gdynia, 1937, str. 118, 164 tablice. Cena 2,50 zł.

A. GAZEŁ i B. POLKOWSKI, Handel międzynarodowy państw regionu bałtyckiego, 1929—1935. Gdynia, 1937, str. 42, tablic 10, 13. Cena 1,50 zł.

A. GAZEŁ i ST. OŁTARZEWSKI, Towarowe usługi morskie, Gdynia, 1937, str. 20. Cena 1 zł.

B. ŻÓRAWSKI, Składniki transportu morskiego, Gdynia, 1937, str. 35, tablic 8. Cena 2,50 zł.

B. KOSELNIK, Zaopatrywanie okrętów, Gdynia, 1937, str. 52, tablic 17. Cena 2,50 zł.

I. BUXELL, Tramping i żegluga regularna (w druku).

K. HICHEL, Maklerstwo okrętowe (w przygotowaniu).

Komitet Redakcyjny: Dr Tadeusz Bierowski, Dr Feliks Hilchen, Kpt. Stanisław Kosko, Inż. Bogdan Nagórski, Adam Rudzki, Julian Rummel, Aleksander Szulc. Redaktorzy: Dr Józef Borowik, Bartłomiej Rusiecki.
Sekretariat: Mgr Irena Madeyska, Alfred Zakrzewski.

Siedzibą Gospodarczego Archiwum Morskiego jest *Instytut Bałtycki* w Gdyni, ul. Świętojańska 23.

BALTIC REGION
Atlantic Ocean
NORWAY
SWEDEN
FINLAND
ESTONIA
LATVIA
LITHUANIA
POLAND
RUSSIA
GERMANY
DENMARK
Gulf of Bothnia
Gulf of Finland
Gulf of Riga
Skagerrak
Kattegat
Ladoga Lake
East Prussia
Pomerania
Stockholm
Helsinki
Leningrad
Tallinn
Riga
Kaunas
Warsaw
Berlin
Copenhagen
Oslo
Danzig
Explanation of signs used.
Towns
Capital-towns
Boundaries of Countries
Railways
Marshes, swamps
Mountains
Canals,
Rivers
Forests